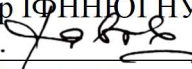

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІФННЮІ НУ «ОЮА»
проф. Роман САВЧУК
«2» вересня 2024 р.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**ФІЛОСОФІЯ
ОК 2**

рівень вищої освіти
ступінь вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма

перший (бакалаврський)
бакалавр
08 Право
081 Право
Право

Розробники програми: **д.філософ.наук, проф. Кивлюк Ольга Петрівна**

Затверджено на засіданні кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін (протокол № 1 від 30.08.2024 р.)

В.о. завідувача кафедри загальноправових
та гуманітарних дисциплін

Лілія КОРИТКО

Начальник навчального відділу

Ірина ЯЦКІВ

Гарант освітньої програми

Роман САВЧУК

Науково-методична рада (протокол № 1 від 02.09 2024 р.)
Голова науково-методичної
ради

Олег БЕЗНОСЮК

Заступник директора

Олег БЕЗНОСЮК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Анотація

Навчальна дисципліна «Філософія» входить до обов'язкового циклу гуманітарних дисциплін для підготовки бакалаврів зі спеціальності «Право», є системно-узагальнюючою, людинознавчою, світознавчою та світоглядно орієнтованою, вивчення якої зумовлене невідпинним процесом гуманізації і демократизації освіти, поверненням її до визнання пріоритету загальнолюдських цінностей. Отож філософія впливає на формування світогляду, життєвих орієнтирів, розвиває вміння адаптуватися до нових інноваційно-інформаційних процесів, сприяє самовдосконаленню та є чинником формування гуманістичної світоглядної культури особистості.

Вивчення теоретичних здобутків філософської думки безпосередньо сприяє формуванню у студентів цілісної картини світу, усвідомленню специфіки буття людини та її місця в світі, розвиває вміння орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного та духовно-культурного життя. Оволодіння основами філософських знань налаштовує майбутнього фахівця на розуміння сутності та значення моральних, культурних і наукових цінностей, здатність діяти на основі етичних міркувань.

Міждисциплінарний підхід у вивченні філософії є одним із способів поєднання курсів гуманітарного циклу з дисциплінами фахової підготовки студентів.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є усвідомлення студентами специфіки буття людини та її місця в світі; формування цілісної картини світу; розвиток вміння орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного та духовно-культурного життя; застосовувати знання у професійній сфері; формування гуманістичної світоглядної культури.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння основних понять, принципів, законів, категорій і функцій філософії, формування філософської культури й основ філософського світогляду на базі досягнень світової та вітчизняної думки;
- орієнтуватися в загальних етапах історичного розвитку філософської думки;
- набуті навички аналізу основних концептуальних ідей філософської науки і «вічних проблем» філософії;
- розкрити роль і значення філософії в загальному розвитку людства;
- вміти творчо інтерпретувати явища сучасного світу, застосовувати набуті філософські знання та принципи правильного мислення в реалізації особистісних та професійних позицій.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Філософія як особливий тип світоглядного знання.

Філософія: проблеми, роль у житті суспільства. Світогляд як центральне поняття філософії, його різновиди і типи. Предмет філософії. Структура. Функції філософії.

Тема 2. Східна філософія. Антична філософія.

Староіндійська філософія. Веди. Основний об'єкт пізнання та особливості Староіндійської філософії. Філософські школи та їх вчення. Давня китайська філософія. Філософські школи Стародавнього Китаю. Конфуціанство, даосизм та їх основні положення. Антична філософія та її істотні ознаки. Філософські школи та вчення досократичного та класичного періоду. Еліністична та римська філософія.

Тема 3. Філософія Середніх віків.

Особливості світоглядних орієнтацій доби Середньовіччя. Патристика – рання форма середньовічної філософії. Філософські вчення пізнього середньовіччя. Схоластика і містика.

Тема 4. Філософія епохи Відродження.

Загальна характеристика та світоглядні основи епохи Відродження. Гуманізм і антропоцентризм філософії Відродження. Антропоцентризм та гуманізм філософії Відродження в Україні. Філософські вчення епохи Відродження.

Тема 5. Філософія Нового часу.

Наукова революція періоду Нового часу. Емпіризм. Раціоналізм. Дуалізм. Монізм. Плюралізм.

Тема 6. Основні риси німецької класичної філософії. Некласична філософія XIX століття.

Основні риси та філософські погляди представників німецької класичної філософії. Матеріалістичний напрям у західноєвропейській філософії XIX ст. Некласична філософія XIX століття.

Тема 7. Філософська думка України.

Українська філософія як самостійна галузь знання: специфіка, генезис, періодизація. Українська докласична філософія. Класичний період української філософії. Філософія української національної ідеї: некласичний період. Українська посткласична філософія як рефлексія складних перипетій XX ст.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна:

1. Александрова О.С., Горбань О.В., Мартич Р.В. Філософія права: навчально-методичний посібник. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 126 с.
2. Баранник М.В. Лекції з філософії: навч. посіб. К.: Видавництво. Ліра-К, 2024. 166 с.
3. Бичко І., Ярошовець В., Бугров В. Філософія. Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2023. 648 с.
4. Ворбертон Н. Коротка історія філософії / пер. з англ. А. Марховської. Київ. Наш формат. 2023. 224 с.
5. Губерський Л. Філософія. Х.: Фоліо, 2018. 621 с.
6. Гула Р. В. Філософські проблеми наукового пізнання. Навч.-метод. посіб. Харків: ХНУПС, 2021. 228 с.
7. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: підручник. Х.: Право, 2023. 424 с.
8. Ємельяненко Г.Д., Абизова Л.В., Мозговий Л.І., Дубініна В.О. Філософія освіти і науки: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, аспірантів та викладачів філософських дисциплін. Слов'янськ, 2019. 365 с.
9. Запорожченко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. Ізмаїл: РВ ІДГУ, 2019. 256 с.
10. Марущак О.В. Основи філософських знань: курс лекцій / уклад. О.В. Марущак. Миколаїв: МНАУ, 2021. 144 с.
11. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Підручник / за ред. Лозового В.К.: Центр учбової літератури, 2024. 1028 с.
12. Основи філософських знань. Підручник / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка. За ред. В.А. Буслинського. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 352 с.
13. Рабінович П.М. Основи теорії та філософії права: навч. посібник. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с.
14. Сандюк Л.О. Основи філософії: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2023. 412 с.
15. Салій А.В., Зінченко Н.О., Біланов О.С. Історія філософії. Друге видання (доповнене): навчальний посібник. Полтава: Дивосвіт, 2018. 192 с.
16. Симоненко С., Сулим С., Шмиголь М. Основи філософії. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 412 с.

17. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
18. Філософія: словник термінів та персоналій / за ред. Бліхар В.К.: КВІЦ, 2020. 274 с.
19. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт. кол.; за ред. О.В. Рябініної, Л.І. Юрченко. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. 286 с.
20. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.

4.2. Допоміжна:

1. Блага О.Б. Становлення духовності молоді – історіософський підхід. *Modern approaches to ensuring sustainable development: monography* / edited by V. Smachylo and O. Nestorenko. The University of Technology in Katowice Press, 2023. С. 295-300.
2. Блага О.Б. Духовність як основа формування емоційного інтелекту. *Роль соціального та емоційного інтелекту як найважливіших soft-skills XXI століття в освітньому процесі: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*, 6 березня-16 квітня 2023. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 48-51.
3. Блага О.Б. Історіософський підхід до розвитку освіти як важливий чинник гуманізації сучасного суспільства. *Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 24–25 червня 2022 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. К.: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2022. С. 6-9.
4. Блага О.Б. Історіософія в системі педагогічних знань. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантук, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 27. Том 1. С. 162-168.
5. Блага О.Б. Климент Александрійський про духовне виховання людини. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць*. Вип. 2 (89). Сєверодонецьк: вид-во Сну ІМ. В. Даля, 2019. Ч. 1. С. 39-51.
6. Блага О.Б., Осадча Н.О. Духовний вимір самотності: в історіософії, соціології і педагогіці / за ред. Кафарського В.І. Рівне, Петраш К.Т., 2019. 319 с.
7. Блага О.Б. Філософія права: навч.-метод. посібн. для студентів за спеціальністю 081 «Право». Івано-Франківськ: Голіней О.В., 2023. 161 с.
8. Горохова Л., Мельничук В. Релігійний фактор у суспільно-політичному просторі України. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. Вип. 30, 2022. С. 59-66.
9. Гоян І, Петранюк А. Я-Концепція і особистісна ідентичність. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки*. Вип. № 2(96), 2024. С. 108-117.
10. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Науково-дослідницька діяльність у сфері правознавства. Х.: Право, 2024. 342 с.
11. Дзьобань О., Матета О., Буліч А. Амбівалентність впливу інформаційних технологій на ідентичність людини і її право на приватність. *Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія*, 4(63). 2024. С. 175-193.
12. Єрмоленко А. Філософія як чинник духовної незалежності України. *Філософська думка*, 2021, № 3. С. 47-63.
13. Колодний А., Филипович Л. Релігійний плюралізм як феномен: українські реалії в умовах російсько-української війни. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки*. Вип. № 2(96), 2024. С. 23-36.
14. Ланюк Є. *Свобода у постіндустріальну епоху: «етика співчуття» та «суспільство опіки»*. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. Вип. 29, 2022. С. 39-55.
15. Парасюк В.М. Філософські аспекти процесуальної діяльності слідчого:

монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 240 с.

16. Сафонік Л. Репрезентація дискурсу свободи волі в сучасному контексті. *Вісник Львівського університету. Серія філософські науки*. Вип. 25-26, 2020. С. 85-95.

17. Скиба Е. Роль філософії права в формуванні свідомості суспільства сучасної формації. *Науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах Грані*, 2020. 23(5). С. 64-76.

18. Словник основних термінів з філософських дисциплін / В.М. Вовк, В.М. Кравець, Ю.С. Симон [та ін.]. К.: КНУВС, 2006. 120 с.

19. Nerubasska Alla, Maksymchuk Borys. The Demarkation of Creativity, Talent and Genius in Humans: a Systemic Aspect. *Postmodern Openings*, Vol. 11, N 2. (2020), pp. 240-255.

20. Nerubasska Alla, Lopuga Oresta. Pandemic Panik in information space: the fact and its ladennes. *Postmodern Openings*, Vol.11, Issue 1 Supl. 2 (2020), pp. 93-99.

21. Філософія права. мультимедійний підручник.
https://arm.navs.edu.ua/books/fil_prava_pidr/Files/Lekcii/L1.htm

4.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. Мечнікова (філософія) - <https://lib.onu.edu.ua/filosofiya/>

1. An Introduction to Philosophy -<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/598>

2. Introduction to Philosophy: Philosophy of Mind -
<https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/introduction-to-philosophy-philosophy-of-mind>

3. Introduction to Western philosophy /
<http://www.mesacc.edu/~barsp59601/text/101/notes/textbook.pdf>

4. An Introduction to Philosophy / <https://commons.bellevuecollege.edu/wp-content/uploads/sites/125/2017/04/Introto-Phil-full-text.pdf>

5. History of philosophy by William Turner /
<http://www.giuliotortello.it/clil/historyofphturner.pdf>

6. Bertrand Russell. A history of Western philosophy and its connection with political and social circumstances from the earliest times to the present day /
<http://www.ntslibrary.com/PDF%20Books/History%20of%20Western%20Philosophy.pdf>

4.4. Міжнародні видання:

1. Abdolmalaki S., Shahhatami M. Psychology and Philosophy of Mind Philosophy Study, April 2022, URL: <https://www.davidpublisher.com/Public/uploads/Contribute/626b60637b96a.pdf>

2. Sternberg, S. (2011): «Modular Processes in Mind and Brain», *Cognitive Neuropsychology*, 28, pp. 156-208.

3. Russ W. An Introduction to Philosophy. Washington, Payne Bellevue College, 2015 130 p.